

Εξομολογήσεις

□ Το *Φράγμα* είναι ένα έργο συνόλου, όπου οι ηθοποιοί μιλούν πραγματικά μεταξύ τους. Είναι γεμάτο με ιστορίες για φαντάσματα. Πηγή έμπνευσης γι' αυτό το έργο αποτέλεσαν οι επισκέψεις μου στον παππού μου στο Leitrim. Έμενε μόνος του σε ένα μικρό σπίτι δίπλα στο Shannon. Θυμάμαι που μια φορά μου είπε πως ήταν πολύ σημαντικό να μένει το ραδιόφωνο ανοιχτό, γιατί έτσι είχε την ψευδαίσθηση της συντροφιάς. Συνήθως πίναμε ένα ποτό δίπλα στο τζάκι. Και μου έλεγε ιστορίες. Και όταν ξαπλώνεις στο κρεβάτι σου το βράδυ μέσα στην απόλυτη ησυχία της ιρλανδέζικης υπαίθρου, είναι πολύ εύκολο η φαντασία σου να ξεστρατίσει. Πάντα αισθανόμουν διαφορετικά εκεί. Τον θυμάμαι ακόμη να στέκεται στην αποβάθρα του σταθμού. Πάντα χαιρετούσε για πολλή ώρα.

□ Το έργο βασίζεται σε μια πολύ απλή ιδέα. Κάθε άνθρωπος χρειάζεται υποστήριξη και παρηγοριά, και βρίσκει το μέρος που του προσφέρει και τα δύο.

□ Η μοναξιά, η απομόνωση με ελκύει και με απωθεί ταυτόχρονα. Επίσης, με φοβίζει. Αυτός είναι ο λόγος που γράφω συνήθως για σχετικά ηλικιωμένους ήρωες. Αυτοί διακυβεύουν περισσότερα.

□ Η φιλοσοφία μου δίδαξε ένα είδος πνευματικής ταπεινοφροσύνης. Δεν είμαστε τόσο σοφοί ή τόσο ενημερωμένοι όσο θεωρούμε ότι είμαστε. Νιώθω ότι δεν γνωρίζω πολλά και πιστεύω ότι αυτό είναι καλό όταν γράφεις μονολόγους. Δεν νιώθω κανέναν περιορισμό.

□ Αν υπάρχει ένα μήνυμα, αυτό θα ήταν το εξής πολύ απλό: «Ξέρω ότι φοβάσαι μην πεθάνεις μόνος σε ένα χαντάκι. Φοβάμαι κι εγώ. Ας είμαστε μαζί». Και ίσως γι' αυτό τα ιρλανδέζικα έργα έχουν παγκόσμια απήχηση. Επειδή όλοι πεθαίνουμε μόνι.

CONOR McPHERSON

Η Πειραματική Σκηνή συμμετέχει στην

CONVENTION THEATRALE EUROPEENNE
EUROPAEISK TEATER CONVENTION
CONVENCIÓN TEATRAL EUROPEA
CONVENZIONE TEATRALE EUROPEA
CONVENÇÃO TEATRAL EUROPEIA
EUROPESE THEATER CONVENTIE

EUROPEAN THEATRE CONVENTION
EUROPAISCHE THEATER KONVENTION
EUROOPPALAINEN TEATTERUNIONI
EUROPEISK TEATER UNION
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ
EVROPSKA GLEDALISKA KONVENCIJA

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ

ΘΙΑΣΟΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΤΗΣ «ΤΕΧΝΗΣ»

Η Πειραματική Σκηνή ιδρύθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1979, από τον θεατρολόγο Νικηφόρο Παπανδρέου, στο πλαίσιο της Μακεδονικής Καλλιτεχνικής Εταιρείας «Τέχνη». Από το 1986 στεγάζεται στο θέατρο «Αμαλία».

Εκτός από τη Θεσσαλονίκη, έχει δώσει παραστάσεις σε πολλές πόλεις και χωριά της Μακεδονίας και της Θράκης, στην Κρήτη, τη Ρόδο, τη Μυτιλήνη, τον Βόλο, το Ναύπλιο, την Καλαμάτα, την Πάτρα καθώς και την Αθήνα. Έχει επίσης εμφανιστεί σε ξένα φεστιβάλ, στην Αυστραλία, την Αγγλία, τη Γαλλία, την Ιταλία, την Αίγυπτο, τη Σουηδία και τη Νορβηγία.

Έχει ανεβάσει ως τώρα εβδομήντα έργα ελλήνων και ξένων συγγραφέων, κλασικών και σύγχρονων ανάμεσα στους οποίους: Ευριπίδης, Αριστοφάνης, Σαίξπηρ, Γκολντόνι, Τσέχοφ, Ίψεν, Λόρκα, Μπρεχτ, Μπέκετ, Μισίμα, Ντύλαν Τόμας, Πίντερ, Ιονέσκο, Μπέργκμαν, Ρομέο, Γουέρτενμπεϊκερ, Κατρίν Ανν, Ρεζά, Κήτλντ, Μέρφου, Φρίελ, Ταμπόρι, Τουρίνι, Μπέρνχαρντ, Καπετανάκης, Ξενόπουλος, Αναγνωστάκη, Καμπανέλλης, Λυμπεράκη, Ποντίκας, Δήμου, Μιχαηλίδου, Κεχαϊδής, Χαβιαρά. Τα τελευταία χρόνια έχει καθιερώσει το σύστημα του εναλλασσόμενου δραματολογίου παρουσιάζοντας δύο με τρία έργα μέσα στην ίδια εβδομάδα.

Παράλληλα εκδίδει το περιοδικό *Θεατρικά Τετράδια*, του οποίου έχουν κυκλοφορήσει ως τώρα τριάντα οκτώ τεύχη.

Ο θίασος αναπτύσσει σχέσεις συνεργασίας με τον κόσμο της εκπαίδευσης, οργανώνοντας ειδικές παραστάσεις για σχολεία, σεμινάρια θεατρικής επιμόρφωσης για δασκάλους και καθηγητές, ανοιχτές πρόβες για φοιτητές κ.ά.

Από το 1994, οργανώνει κάθε χρόνο το διεθνές φεστιβάλ «Θεατρική Άνοιξη».

Από το 1996 είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Θεατρικής Σύμβασης, μιας οργάνωσης κρατικών, δημοτικών και επιχορηγούμενων θεάτρων από δεκαοκτώ χώρες της Ευρώπης.

Η Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης» επιχορηγείται από το Υπουργείο Πολιτισμού.

Διεύθυνση: Θέατρο «Αμαλία», Αμαλίας 71,
546 40 Θεσσαλονίκη. Τηλ. 0310.821.483, fax 0310.860.708.

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΤΗΣ «ΤΕΧΝΗΣ»

Θεσσαλονίκη

Κόννορ Μακφέρσον

Το φράγμα

Πρώτη παράσταση
Παρασκευή 8 Φεβρουαρίου 2002
Θέατρο «Αμαλία»

Το φράγμα

Μετάφραση: Δημήτρης Ναζίρης, Έφη Σταμούλη
Σκηνοθεσία: Έρση Βασιλικιώτη
Σκηνικά-κοστούμια: Ιωάννα Μανωλεδάκη
Φωτισμοί: Στράτος Κουτράκης
Βοηθός σκηνοθέτη: Χριστίνα Χατζηβασιλείου
Βοηθοί σκηνογράφου: Χριστίνα Σαλταπίδα, Σάκης Κολαλάς

Διανομή
Νίκος Λύτρας: Τζακ
Στάθης Μαυρόπουλος: Τζιμ
Γιάννης Μόχλας: Μπρένταν
Δημήτρης Ναζίρης: Φίνιπαρ
Έφη Σταμούλη: Βάλερι

Το έργο παίζεται χωρίς διάλειμμα.

Ζωγραφική επεξεργασία σκηνικού: Λία Τασούδη, Βαγγέλης Ξόνουλου.
Τεχνική οργάνωση παραγωγής και χειρισμός ήχων: Βασίλης Τζαφέρης.
Χειρισμός φωτισμών: Χρήστος Πραυνσιδής. Τεχνική υποστήριξη: Στέφανος Σαμαρτζίδης.

Οι μεταφραστές ευχαριστούν την Ευγενία Φερεντούρου για τη συμβολή της στη μετάφραση του έργου.

Ευχαριστίες στην Αθηναϊκή Ζυθοποιία για το δανεισμό ειδών μπαρ.

Τίτλος του πρωτοτύπου: *The Weir*. Το έργο ανέβηκε για πρώτη φορά από το Royal Court Theatre στην αίθουσα του Ambassadors Theatre του Λονδίνου, το καλοκαίρι του 1997. Σκηνοθεσία Ian Rickson. Σκηνικά-κοστούμια: Rae Smith. Διανομή: Brendan Coyle (Μπρένταν), Kieran Aherne (Τζιμ), Julia Ford (Βάλερι), Jerry Horan (Φίνιπαρ), Jim Norton (Τζακ).

Το *Φράγμα* είναι το πρώτο έργο του Μακφέρσον που ανεβαίνει στην Ελλάδα.

Η προετοιμασία της παράστασης του *Φράγματος* βρισκόταν στην τελική ευθεία, όταν, δύο ακριβώς εβδομάδες πριν από την πρεμιέρα, μας άφηνε για πάντα, απροσδόκητα και άδικα και παράλογα, ο Χρήστος Αρνομάλλης, στέλεχος της Πειραματικής Σκηνης από την ίδρυσή της, αναντικατάστατος ηθοποιός και πολύτιμος φίλος. Με τη σκέψη σ' εκείνον ολοκληρώθηκε αυτή η παράσταση, η οποία και αφιερώνεται στη μνήμη του.

Ο συγγραφέας

Ο Κόννορ Μακφέρσον γεννήθηκε το 1971 στο Δουβλίνο. Σπούδασε φιλοσοφία στο εκεί Πανεπιστήμιο, όπου ανέβασε και το πρώτο του έργο: *Rum and vodka* (1992). Μετά την αποφοίτησή του, ίδρυσε μαζί με φίλους του από το Πανεπιστήμιο το θέατρο Fly by Night Theatre Co., όπου το 1994 ανέβηκε το έργο του *The Good Thief*, που κέρδισε το βραβείο Steward Parker. Το 1995 έγραψε το *The Lime Tree Bower*, που ανέβηκε την ίδια χρονιά στο Bush Theatre του Λονδίνου και κέρδισε τα βραβεία Thames TV, Guinness National Theatre Ingenuity και MeyerWhitworth. Ακολούθησε ο μονόλογος *St Nicholas*, ένα έργο-παραγγελία για το Bush Theatre, όπου ανέβηκε με τεράστια επιτυχία το 1997. Το έργο, όμως, με το οποίο έγινε ευρύτερα γνωστός είναι το *Φράγμα* (1997), παραγγελία του Royal Court του Λονδίνου, όπου έκανε πρεμιέρα τον Ιούλιο του 1997, σε σκηνοθεσία Ίαν Ρίκσον. Με το *Φράγμα* ο Μακφέρσον κέρδισε το βραβείο της *Evening Standard* για τον Περισσότερο Υποσχόμενο Δραματουργό, το βραβείο Lloyd's Bank για το Συγγραφέα της Χρονιάς, καθώς και το βραβείο Olivier για το Καλύτερο Έργο. Το 1998 θα γνωρίσει παγκόσμια αναγνώριση, καθώς ανεβαίνουν με επιτυχία το *Φράγμα* και το *St Nicholas* στη Νέα Υόρκη. Έκτοτε, τα έργα του έχουν ανεβαστεί σε πολλές χώρες και σηνές του κόσμου. Ο Μακφέρσον δεν περιορίστηκε, ωστόσο, στη συγγραφή θεατρικών έργων. Το 1998 έγραψε το σενάριο για την ταινία *I Went Down*. Αυτή η επαφή με τον κινηματογράφο τον οδήγησε να σκηνοθετήσει την πρώτη του ταινία με τον τίτλο *Salt Water*, το σενάριο της οποίας βασίζεται στο έργο του *The Lime Tree Bower*. Το 2000 ανέβηκε το έργο του *Dublin Carol* στο Royal Court και το 2001 το τελευταίο του έργο, *Port Authority*, στο Ambassadors Theatre του Λονδίνου, σε δική του σκηνοθεσία. Την ίδια χρονιά σκηνοθέτησε στο Abbey Theatre του Δουβλίνου το έργο της Eugene O' Brien *Παράδεισος*. Το *Φράγμα* έχει ανεβαστεί στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης και έχει μεταφραστεί σε δεκαεπτά γλώσσες.

Ανάμεσα στους κριτικούς που αμέσως χαιρέτισαν την έλευση ενός σημαντικού δραματουργού, είναι ο Μάικλ Μπίλινγκτον, ο οποίος έγραψε στην εφημερίδα *The Guardian* (25.2.98): «Δuo θεατρικές παραδόσεις ενώνονται θαυμαστά στο *Φράγμα* του Κόννορ Μακφέρσον: η ιρλανδική αγάπη για τους θρύλους και η τσεχοφική αίσθηση της ερημιάς».

Ιστορίες για φαντάσματα; Ή το φάντασμα της μοναξιάς;

Πέντε άνθρωποι κλεισμένοι σε μια παμπ στην ερημιά, μακριά απ' την κίνηση, τα φώτα, το θόρυβο της οποιασδήποτε –μεγάλης ή μικρής– πόλης, χωρίς την απατηλή συντροφιά της τηλεόρασης, απλώς περνάνε τα βράδια τους.

Για να πιουν μερικές μπίρες και να ανταλλάξουν λίγες κουβέντες. Για τον αέρα που φυσάει –βοριάς ή δυτικός– για το αν κατέβηκαν στην πόλη για δουλειές, για κάποιο στοιχηματάκι που έπαιξαν στον ιππόδρομο. Κουβέντες άσχετες και χλιοειπωμένες, που μέσα στην ησυχία αποκτούν τη δική τους βαρύτητα. Επειδή λέγονται ακριβώς για να ξερκίσουν την ησυχία και τη μοναξιά.

Μόνο που, όσο προχωράει η νύχτα, και με τη βοήθεια του αλκοόλ, οι μικρές ασήμαντες φράσεις απλώνονται και γίνονται ιστορίες.

Το αρχέτυπο του «παραμυθά» κάνει έναν κύκλο, με τους ήρωες –εκτός απ' το νεαρό μπάριμαν– να διηγούνται ο καθένας τη δική του ιστορία τρώμου.

Η σύγκρουση με το μεταφυσικό δείχνει να κρατάει το ενδιαφέρον για τη ζωή και να την κάνει υποφερτή ως το άλλο βράδυ που, όπως φαίνεται, θα ξαναγίνει η συνάντηση της παρέας για μερικά ποτηράκια και λίγη κουβεντούλα.

Βέβαια, αυτό το συγκεκριμένο βράδυ, έρχεται μια ανατροπή από την «ξένη» Βάλερι.

Η Βάλερι, αν και μόλις έχει γνωρίσει τους υπόλοιπους, νιώθει άνετα που μοιράζεται μαζί τους τη μοναξιά και την αγωνία τους για τα μυστήρια της ύπαρξης, και αποφασίζει να διηγηθεί τη δική της ιστορία.

Πέντε άνθρωποι «τα βρίσκουν» μεταξύ τους με την αφήγηση, έχοντας τη σιγουριά ότι κάποιοι τους ακούει.

Λένε ότι με τους Ιρλανδούς έχουμε, ως λαός, κοινά σημεία. Γι' αυτό αγαπάμε τους Ιρλανδούς συγγραφείς.

Βέβαια η Ιρλανδία είναι γεμάτη θρύλους και φαντάσματα, που δύσκολα τα τοποθετεί κανείς κάτω από τον λαμπερό μας ήλιο.

Ή μήπως αν βγούμε μια βόλτα έξω από τις μεγάλες πόλεις, θα βρούμε αντίστοιχα καφενεία, όπου κάποιοι, μαζεύονται το απόβραδο για μια μπίρα και προσπαθούν να ξερκίσουν την ησυχία και τη μοναξιά τους με ιστορίες για φαντάσματα; (Εάν δεν έχει ματς στην τηλεόραση, βέβαια...).

ΕΡΣΗ ΒΑΣΙΛΙΚΙΩΤΗ